

عزم نمایندگان برای استیضاح دوزیر و تشکیل کمیته پیگیری از سوی روحانی

ورود به آذرماه در دنیا له اخبار اعتراضات آبان ماه بود. نمایندگان مجلس که هنوز هم نتوانسته بودند نقش خود در مهم‌ترین تصمیم اقتصادی کشور را هم کنند، دست به سوی استیضاح دراز کردند. از این بین عبدالرضا رحمانی فضلی و بیژن زنگنه وزیران کشور و نفت قرار بود قربانیان اعتراضات بنزینی شوند. اینکه چراییش بینی‌های اجتماعی و امنیتی لازم برای اجرای طرح افزایش قیمت بنزین صورت نگرفته بود و اگر وزیر کشور اطلاع داشت افرادی در صدد اغتشاش، تخریب و به حاشیه بردن اعتراضات منطقی و قانونی مردم هستند چرا با این خطرات احتمالی برخورد نکرد و ملت را با اجرای غافلگیرانه طرح افزایش قیمت بنزین دچار بحران کرد، از جمله سؤالاتی بود که عزم نمایندگان را برای استیضاح رحمانی فضلی جزم کرد. حذف کارت سوخت و راه اندازی مجدد آن، افزایش قاچاق

حمایت می‌کنم... سران قوانین، نشسته‌اند بپشتوانه کارشناسی یک تصمیمی برای کشور گرفته‌اند، باید عمل بشود به آن تصمیم.» در ادامه این گزارش به ارائه نظر رهبری در مورد بالارفتن نرخ بنزین هم اشاره شد: «پیش از این البته رهبر انقلاب به صورت مکتوب نیز نظر خود درباره این موضوع را به سران سه قوه گفته بودند. در بخشی از جلسه چهل و ششم شورای عالی هماهنگی سه قوه به تاریخ ۹۸/۶/۳۰ بدون مشخص شدن زمان اجرای این طرح، بحث بر سر اصلاح قیمت حامل‌های انرژی شد و در بندهای «الف و ب» صورت جلسه این تاریخ، مصوب شد که بنزین در کشور به دو صورت سهمیه‌بندی و آزاد عرضه شود. قیمت بنزین سهمیه‌ای از ۱۵۰۰ لیتری ۳۰۰ تومان و قیمت بنزین آزاد از ۳۰۰ لیتری ۳۰۰ تومان خواهد بود. در بخشی دیگر بنزین درباره منابع حاصله از افزایش قیمت بنزین بحث شد و نهایتاً در بند «ج» به تصویب رسید که این منابع، به مصرف پرداخت به خانوارهای کم درآمد و دارای حقوق ثابت تعلق بگیرد.» با انتشار سخنان مقام معظم رهبری جلسه درس خارج فقه، آن هم در روزی که نمایندگان کمره باز گرداندن قیمت بنزین به قبل از روز جمعه بسته بودند، مجلسیان طرح خود را پس گرفتند. هر چند نمایندگان همچنان از در جریان قرار نگرفتن شان از تصمیم سران قوا ناراحت بودند اما در نهایت مجبور به پذیرش آن و حتی دفاع از این تصمیم شدند. البته دوفراز نمایندگان از جمله محمود صادقی و محمد قسیم عثمانی هم در اعتراض به عدم نقش آفرینی مجلس استعفاي خود را اعلام کردند که البته صادقی تنها تهدید به استعفا کرده بود و این محمد قسیم عثمانی است که هنوز هم در جلسات مجلس شرکت نمی‌کند و حتی برای انتخابات بعدی هم کاندیدا نشده است.

■ پیام محرمانه‌ای که خواست نمایندگان را از «فوریت» خارج کرد

امادرخواست از رهبری برای کمک کردن به تدویم اجرای طرح افزایش نرخ بنزین به جلسه عصر روز شنبه باز می‌گردد: «با گسترش آشوب‌ها در شهرهای مختلف، جلسه فوق‌العاده شورای عالی امنیت ملی مبتنی بر وظایفی که در اصل ۱۷۶ قانون اساسی برای آن در نظر گرفته شده است، جهت تصمیم‌گیری درباره این موضوع برگزار شد. در جلسه شورا، همه اعضا متفق القول بر این نظر بودند حالا که این طرح کلید خورده، باید اجرا شود، وگرنه عقب نشینی از این موضع، شدیدتر شدن آشوب‌ها و ناامنی‌ها را به دنبال خواهد داشت. اما انافاع نمایندگان مجلس در این شرایط، فراتر از توان رئیس مجلس بود، برای همین، نظر اعضای شورای عالی امنیت ملی این بود که باید برای حل این موضوع، از رهبر انقلاب کمک گرفته شود.

صبح روز یکشنبه، جلسه غیرعلنی مجلس برای تصمیم‌گیری درباره طرح سهمیه‌بندی بنزین برگزار شد. آقای لاریجانی، رئیس مجلس، در حالی به سمت بهارستان رفت که پیغامی کوتاه، از رهبر انقلاب برای نمایندگان داشت: «پیرو اظهار نظر برخی از نمایندگان محترم در باب مصوبه اخیر سران قوا، لازم است به حضرات محترم نمایندگان گفته شود مقتضی است که هرگونه اقدامی در خصوص این مصوبه در مجلس در چارچوب مصوبات شورای عالی امنیت ملی باشد و از آن تخطی نشود و شرایط حساس کشور مورد توجه قرار گیرد. توفیقات آنان را از خداوند متعال خواستارم.» وقتی پیام رهبر انقلاب در مجلس خوانده شد، مجلس آرام شد.» (نشریه خط حزب الله شماره ۲۱۳)

■ نقش شورای عالی و مسئولیتی که تنه‌ها به دولت باز نمی‌گشت

آنچه توانست انتقادات را از سر دولت باز کند، اشاره رهبر انقلاب به تصمیم‌گیری در مورد نرخ بنزین از سوی سران سه قوه بود. در واقع دیگر بر همگان عیان شد که سهمیه‌بندی بنزین و افزایش قیمت آن در ایران مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قواست. خبری که البته باز هم نتوانست از انتقادات نمایندگان مجلس بکاهد اما به هر حال تصمیمی بود که از یک نهاد تازه پا گرفته بیرون آمد و لازم الاجرا هم بود. اینکه این نهاد چگونه شکل گرفته و چطور تصمیماتی اخذ می‌شود که بدون توجه به مجلسیان کار خود را پیش می‌برد به موضوع خروج آمریکا از برجام بازمی‌گردد. پس از خروج آمریکا از برجام در اردیبهشت ۹۷، در خرداد همان سال نخستین جلسه شورای عالی هماهنگی سران قوا برگزار شد. مقام معظم رهبری در خرداد ۹۷ اشاره‌ای به تشکیل این شورا داشتند: «ما اینجا دوسه هفته پیش یک جلسه‌ای تشکیل دادیم درباره مسائل اقتصادی کشور؛ رؤسای محترم سه قوه حضور داشتند، مسئولان فعال اقتصادی در بخش‌های دولت و مجلس و قوه قضائیه حضور داشتند؛ بحث نسبتاً خوبی در آنجا شد، حرف‌هایی زده شد. البته بنده اقتصاددان نیستم؛ حرف‌ها متکی به حرف‌های کارشناس‌ها بود؛ مطالبی را گفتیم، یک ترتیبات شکلی‌ای قرار شد که انجام بگیرد. دوستان همین‌ها را باید دنبال کنند؛ الآن من توصیه می‌کنم - رؤسای سه قوه تشریف دارند، همان آقایانی که در آن جلسه حضور داشتند، الآن همه اینجا هستند - [اگر] همان چیزهایی را که آن شب صحبت شد و

تصمیم‌گیری شد و تأکید شد، با جدیت دنبال کنید، قطعاً مسائل اقتصادی پیش خواهد رفت؛ مآثر دیدنداریم، من، بعد اطلاع پیدا کردم که دوستان اقتصاددان دولت هم تأیید کردند همان چیزی را که آن شب اینجاصحبت شد و گفته شد و در جلسه به صورت تصمیم اعلام شد.» نهادی که رئیس جمهوری، رئیس قوه قضائیه، رئیس مجلس شورای اسلامی به طور مشترک ریاست این شورا را بر عهده دارند و اعضای شورا هم عبارتند از: معاون اول رئیس جمهور، رئیس دفتر رئیس جمهوری، رئیس سازمان برنامه و بودجه، معاون امور اقتصادی رئیس جمهوری، وزیر امور اقتصادی و دارایی، وزیر امور خارجه، وزیر نفت، رئیس کل بانک مرکزی، معاون اول قوه قضائیه، دادستان کل کشور، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس، رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، تاحدودی توانست از موج انتقادات کم کند.

■ آرامش پس از ۳ روز درگیری

روز دوشنبه ۲۷ آبان ماه، خبرها به بازداشت‌های گسترده در شهرهای مختلف کشور ختم می‌شد. مدارس همچنان در برخی شهرهای پر آشوب تعطیل بود. اینترنت قطع و اینترنت (اینترنت ملی) فعال شده بود. دیگر هیچ شبکه خارجی به اتفاقات روز ایران دسترسی نداشت. هر چند شبکه‌های فارسی زبان خارجی دیگر نتوانستند همچون اعتراضات قبلی بر طبل اغتشاش بکوبند، اما آمارهای ضد و نقیضی هم از تعداد کشته شده‌ها و زخمی‌ها اعلام می‌شد. این آمار حتی به ۲۰۰ نفر هم می‌رسید. از ظهر دوشنبه آتش اغتشاشات فروکش می‌کند. نه تنها خیابان‌ها خلوت از معترضان می‌شود بلکه مقامات و چهره‌های سیاسی هم که تا آن روز یقه دولت راسفت گرفته بودند، با توضیحات رهبری کوتاه آمدند. تنها وطن امروز بود که با وجود سخنان رهبری در شماره روز سه‌شنبه ۲۸ آبان با تیتیر «دست‌پخت دولت»، نوشت: چگونه حسن روحانی و دولت او بابتی تدبیری، عدم اطلاع رسانی بموقع به مردم و بی‌توجهی به توصیه کارشناسان درباره اجرای بهتر و پخته‌تر طرح افزایش قیمت بنزین، مسبب اصلی نارضایتی‌ها و زمینه‌ساز اغتشاشات اشرار شدند.

سه‌شنبه و چهارشنبه ۲۹ و ۳۰ آبان، اوضاع کشور تقریباً آرام شده است. حالا فرصت مناسبی است برای راهپیمایی در اعتراض به اغتشاشات. هر شهری یک روز را برای برگزاری راهپیمایی حمایتی اعلام کرد. حتی شهرهایی که بیشترین خسارات را داشته‌اند، بایکی دوروز تأخیر این راهپیمایی را برگزار کردند که صف خود را از